

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU

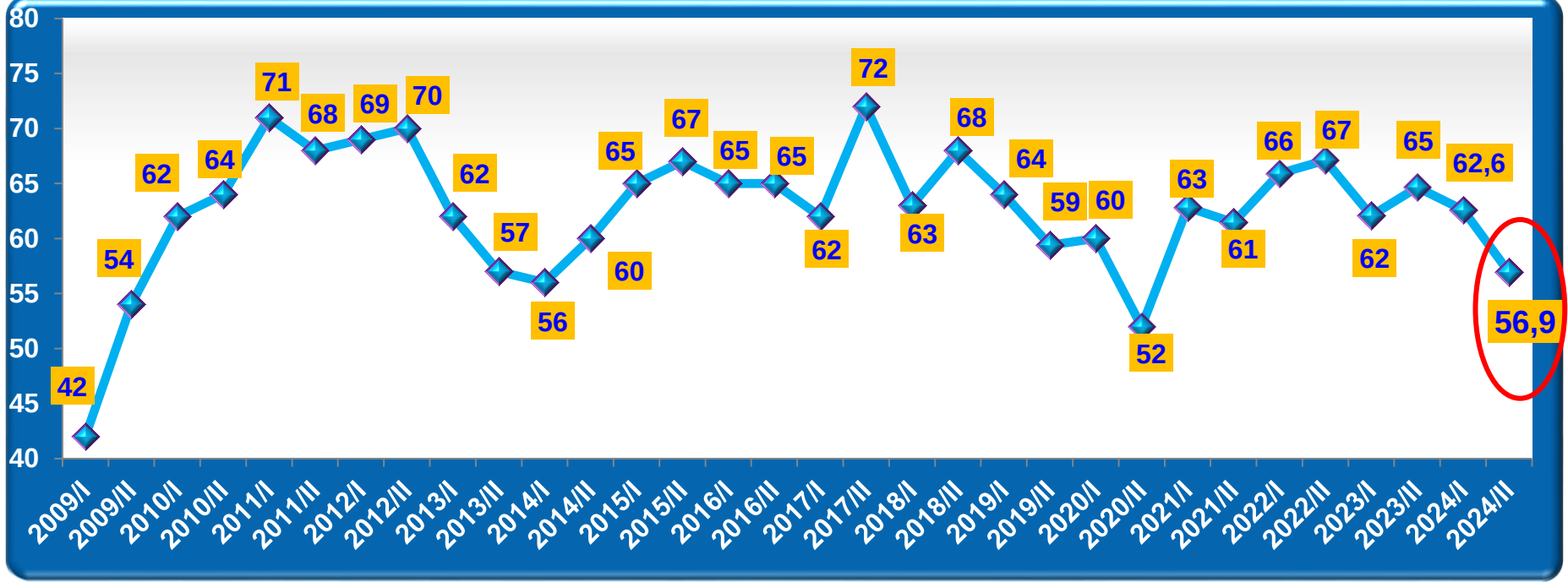
TEMMUZ 2024

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **81** üyemiz, **2024 yılı II. çeyrek** için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı bir önceki çeyreğe göre artarak; **2024 yılı II. çeyrekte %56,9** olarak gerçekleşmiştir. **2024 yılının ikinci çeyreği** için ankete cevap veren firmaların **%21**'i tam kapasite ile **%79**'u atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

YATIRIM %64,9

ARA %55,8

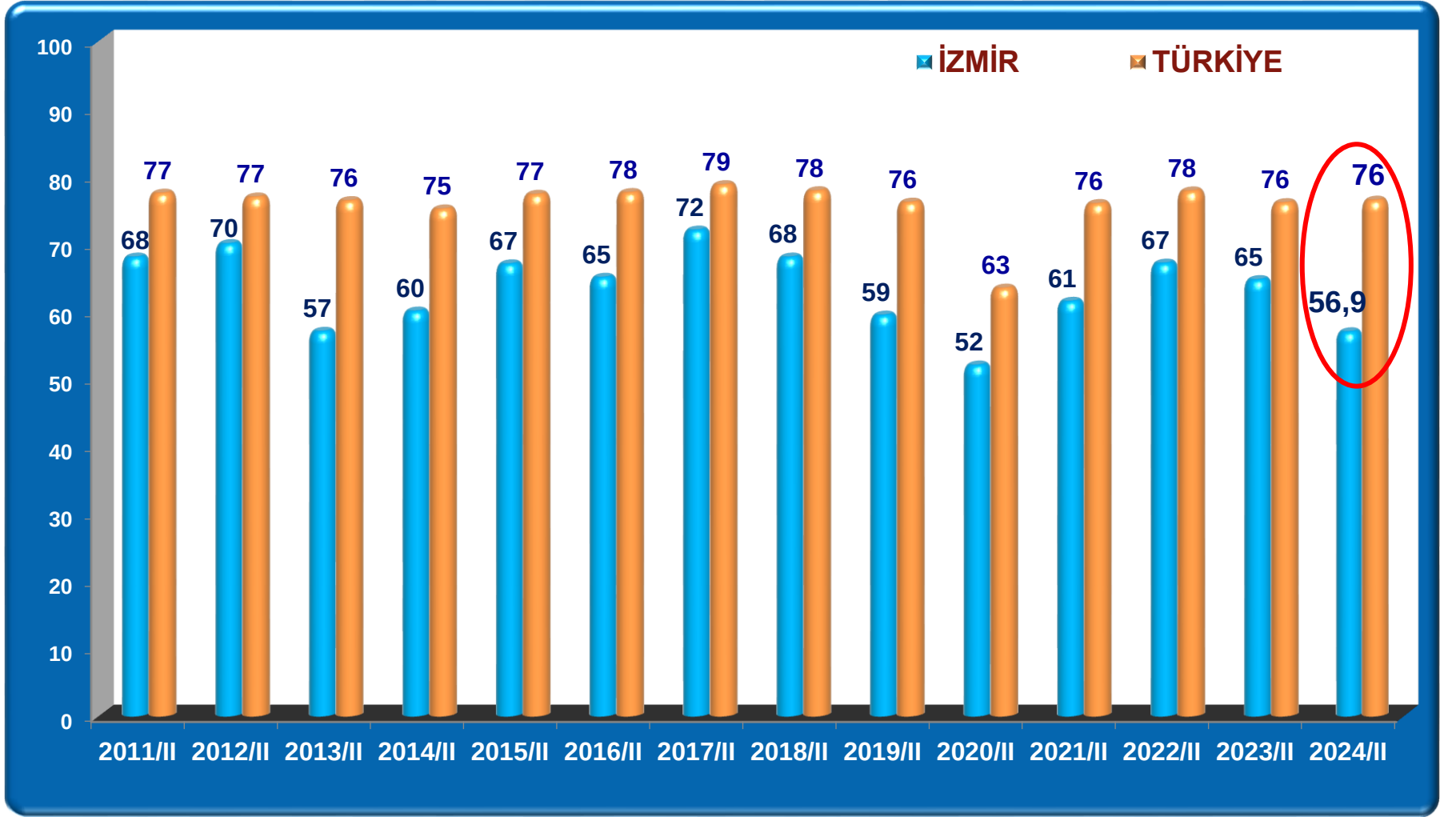
TÜKETİM %52,4

- **MAKİNA SANAYİ %68,6**
- **MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ %67,3**
- **TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ %65,0**
- **ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ %56,3**

- **ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ %72,1**
- **KİMYA VE PLASTİK ÜRÜNLER SANAYİ %62,8**
- **DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ %54,1**
- **KAĞIT VE BASIM SANAYİ %47,5**
- **İNŞAAT SANAYİ %41,4**
- **AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ %23,3**

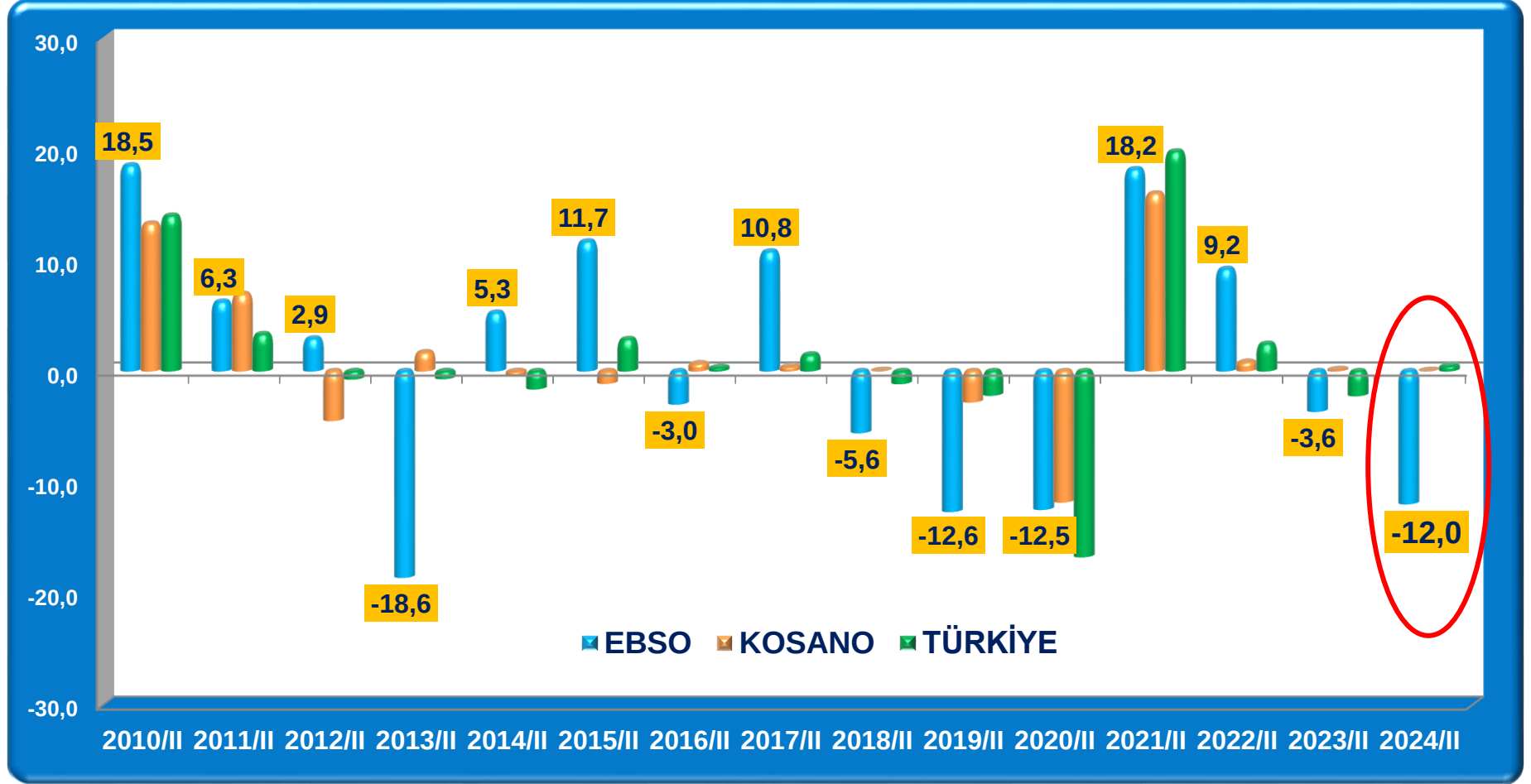
- **GIDA SANAYİ %57,5**
- **TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ %45,6**

YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

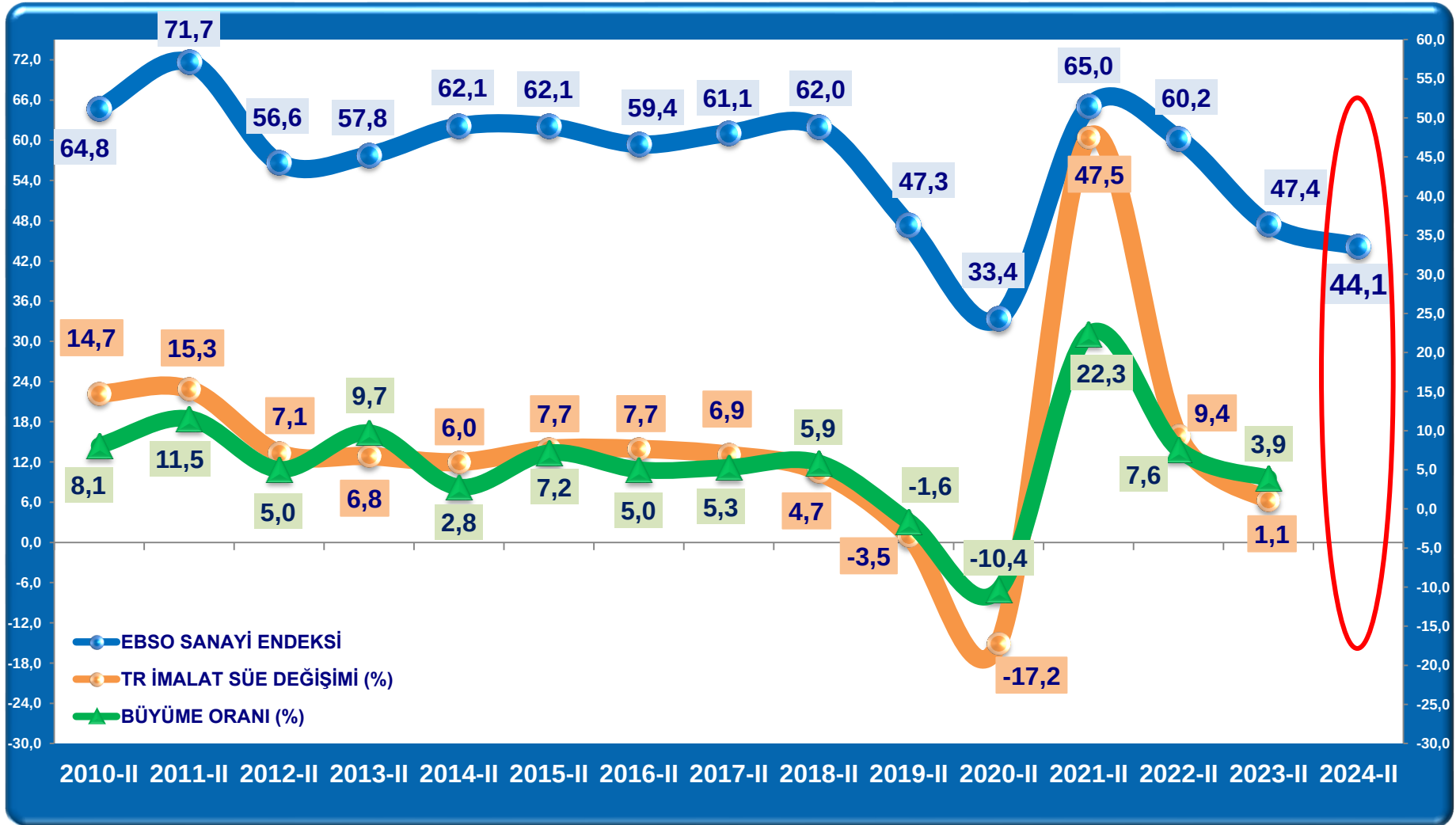
Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %63, Türkiye genelinde %76'dır.

YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2024 yılı II. çeyrek kapasite kullanım oranı, 2023 yılı II. çeyrek ile kıyaslandığında **12,0** puanlık bir azalış yaşandığı görülmektedir.

EBSO SANAYİ ENDEKSİ&İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ&BÜYÜME ORANI İLİŞKİSİ

İkinci çeyrekler itibariyle, **EBSO Sanayi Endeksi** ile Türkiye geneli **İmalat Sanayi Üretim Endeksi** ve **Büyüme Oranları** paralel bir ivme sergilemektedir.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2024

%76,4

TÜRKİYE

YILI

%71,8

KOSANO

II.

%56,9

EBSO

ÇEYREK

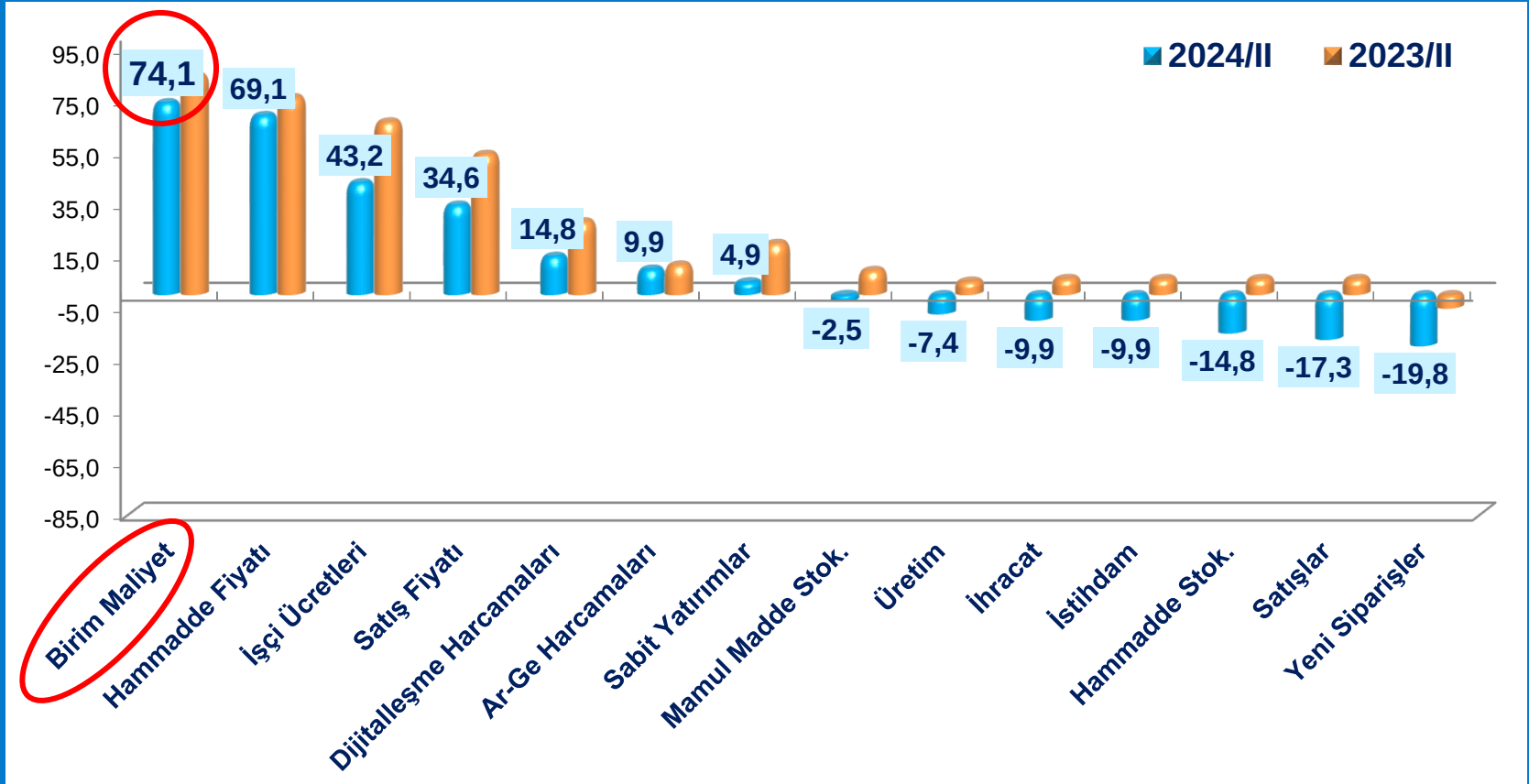
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. **Bir önceki çeyreğe göre; Türkiye genelinde 0,2 puanlık ve Kocaeli'deki çalışmada 0,2 puanlık sınırlı artışlar, EBSO'nun çalışmasında 5,6 puan azalış olduğu gözlenmiştir.** Özellikle İzmir özelinde, çeyrekler bazında dış talepteki azalma bu farkta etkili olmuştur.

2024 YILI II. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2024/I	2024/II	DEĞİŞİM (%)
Yİ ÜFE (%)	47,7	54,5	14,3
TÜFE (%)	66,8	72,3	8,2
Dolar	30,9	32,3	4,6
Euro	33,5	34,8	3,8
Reel Kesim Güven Endeksi	102,3	104,8	2,4
Kapasite Kullanım Oranı (%)	76,3	76,4	0,2
Tüketici Güven Endeksi	79,7	79,8	0,1
PMI	49,8	48,5	-2,6
Ekonomik Güven Endeksi	99,5	97,7	-1,8

2024 yılı II. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; PMI ve Ekonomi Güven endeksinde azalış gözlenmiştir.

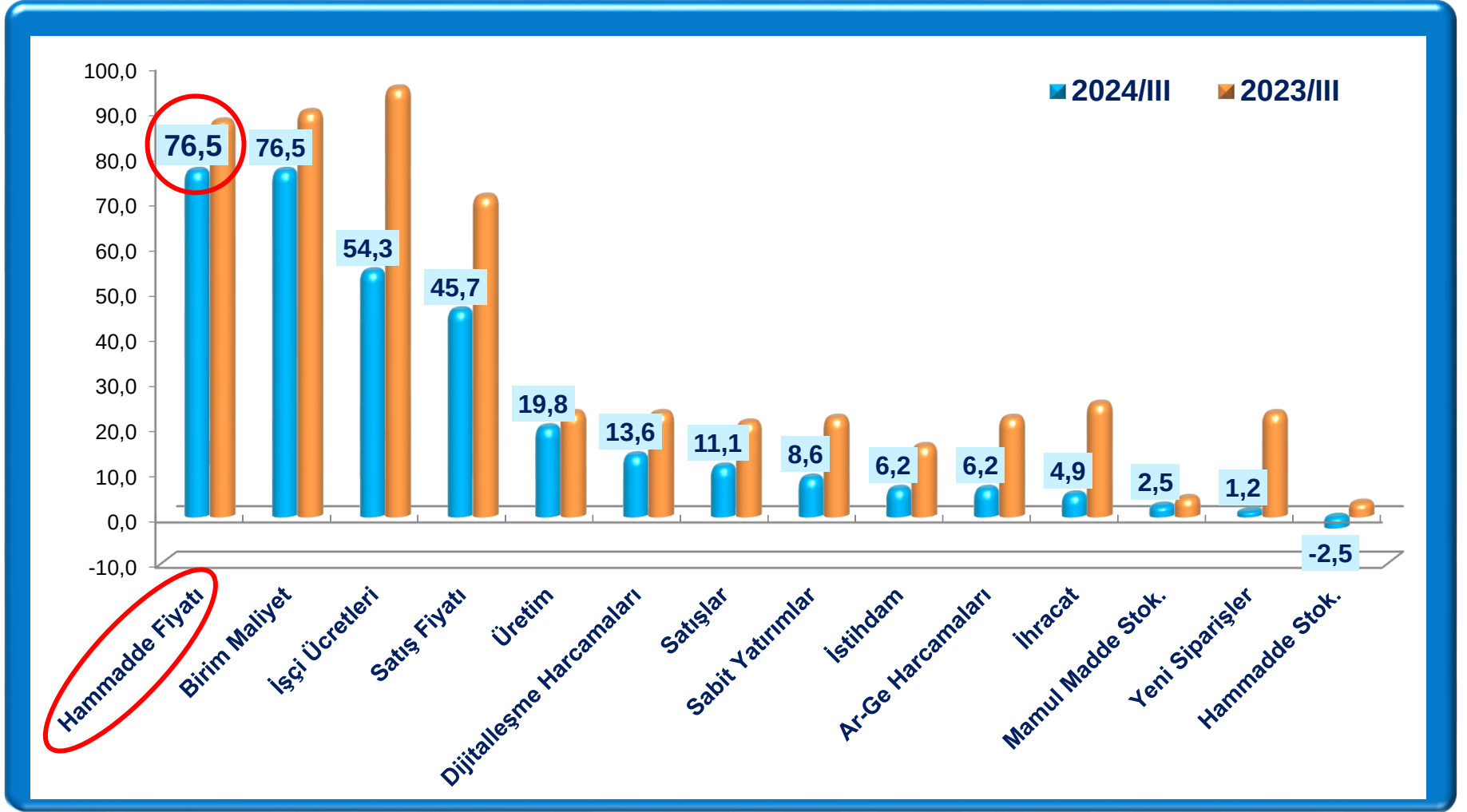
2024 YILI II. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir.

Üyelerin **%74,1**'i **2024 yılı ikinci çeyreğinde** ilk sırada **birim maliyetlerin** arttığını ifade etmiştir. Onu, hammadde fiyatları ve işçi ücretleri izlemiştir.

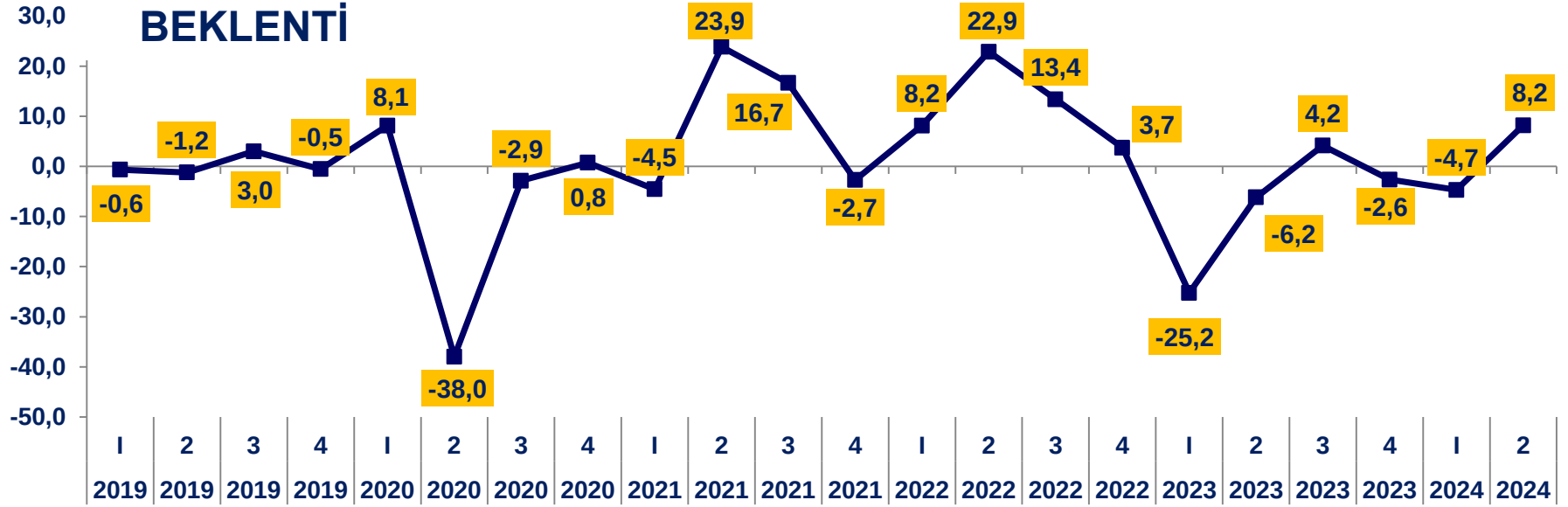
2024 YILI III. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin **%76,5'i** **2024** yılının **üçüncü çeyreğinde hammadde fiyatlarının** ilk sırada artacağını, birim maliyetin ve işçi ücretlerinin bunu izleyeceğini belirtmiştir.

ÇEYREKLER İTİBARIYLA MAMUL MADDE STOK BEKLENTİ&GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

GERÇEKLEŞME

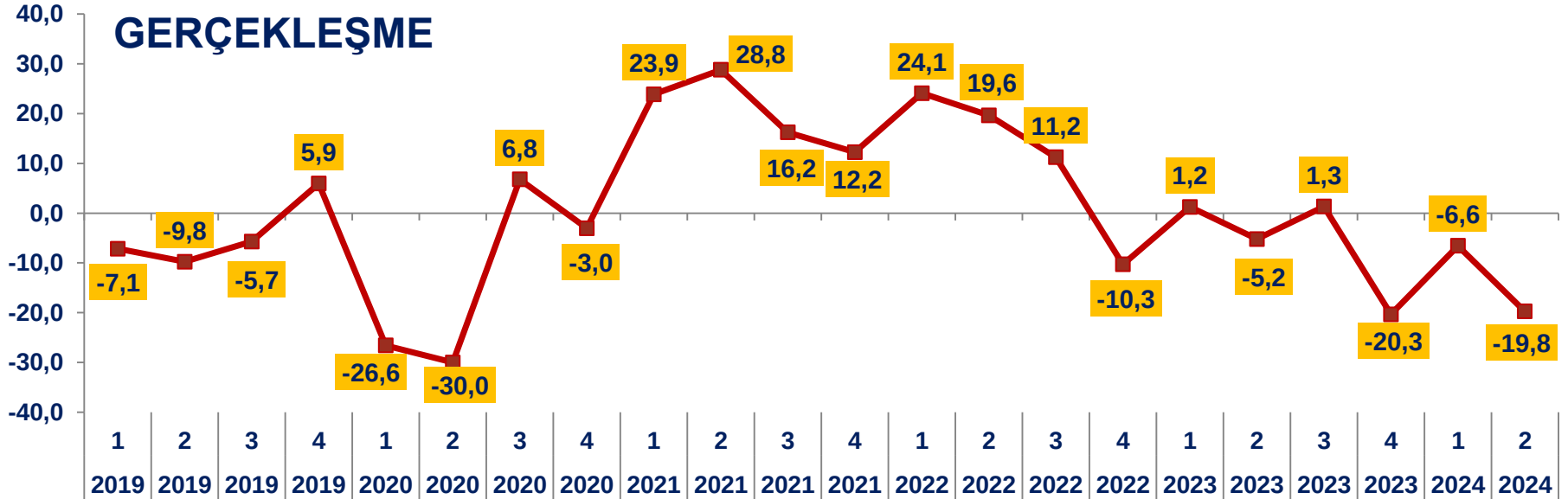

ÇEYREKLER İTİBARIYLA YENİ SİPARİŞLERDE BEKLENTİ&GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

GERÇEKLEŞME

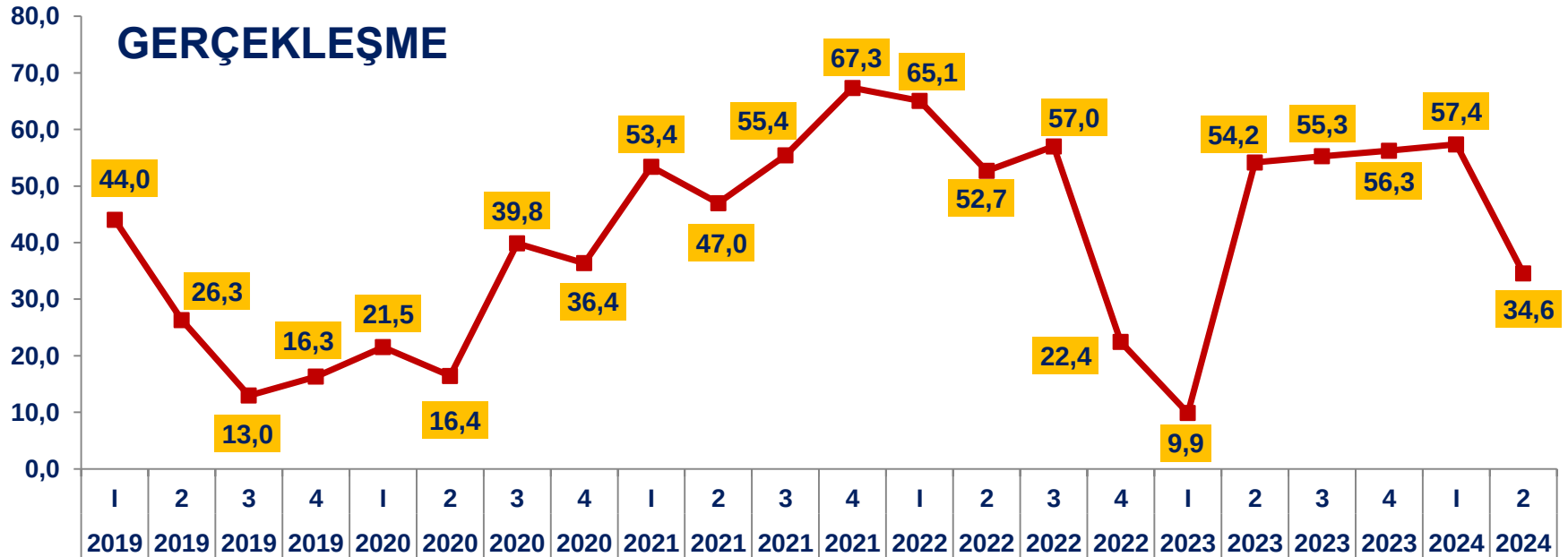

ÇEYREKLER İTİBARIYLA SATIŞ FİYATLARI BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

GERÇEKLEŞME

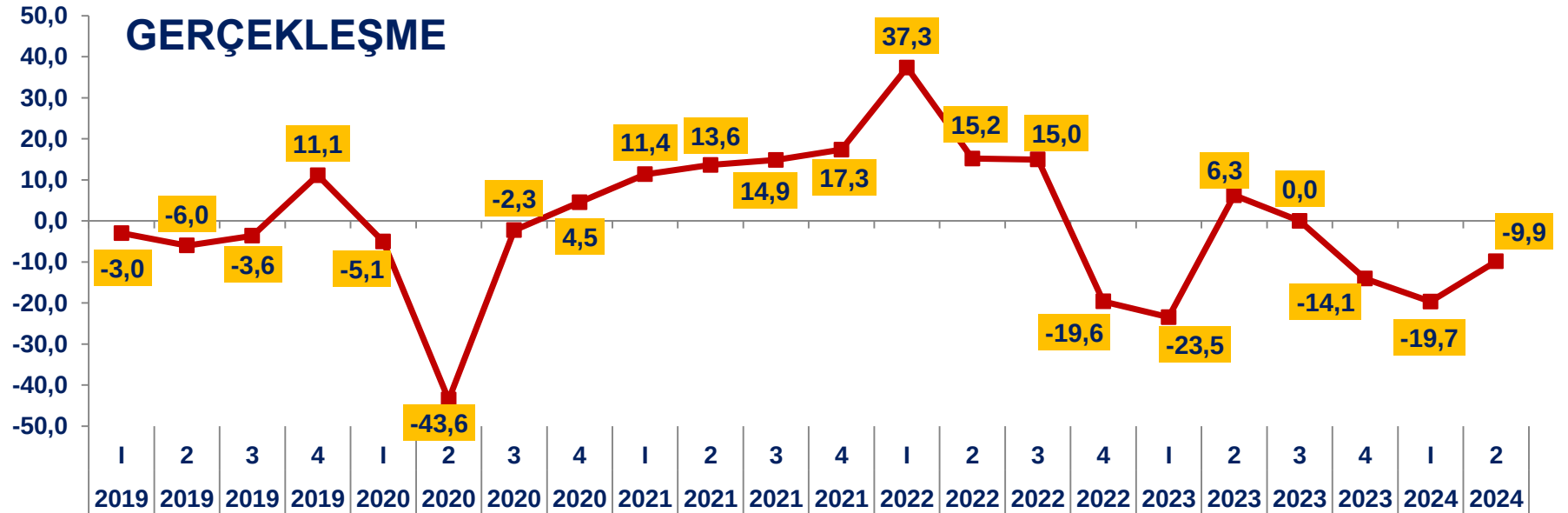

ÇEYREKLER İTİBARIYLA İHRACAT BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

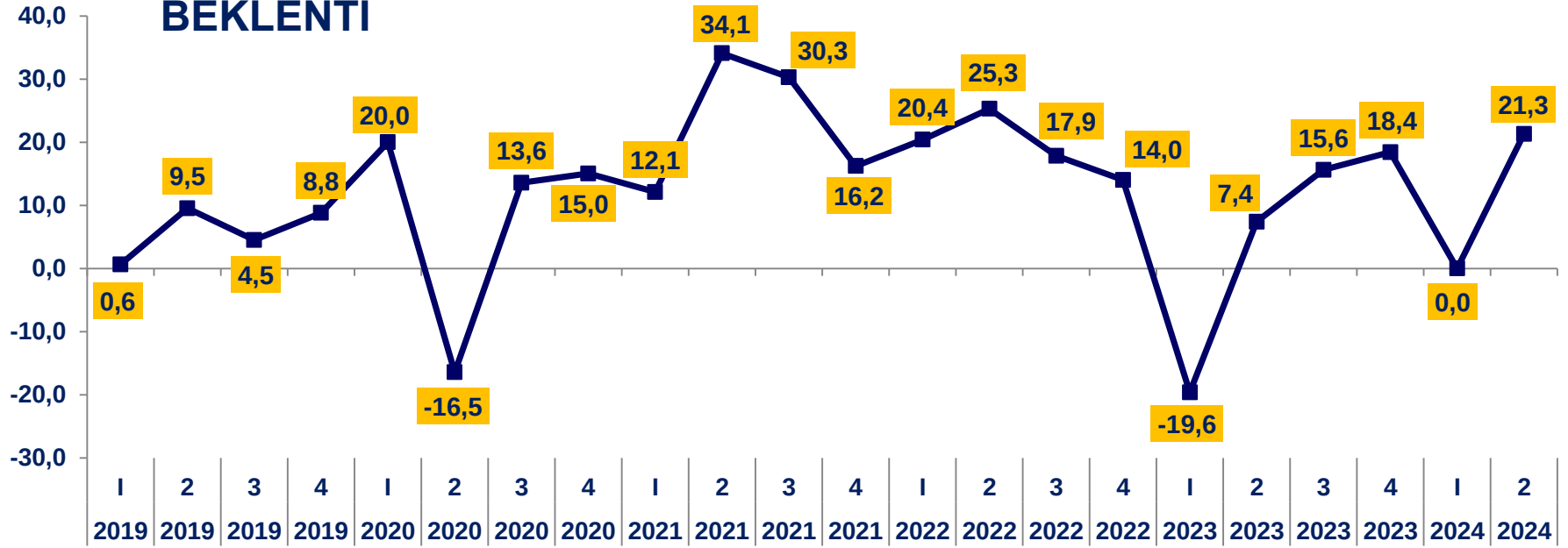

GERÇEKLEŞME

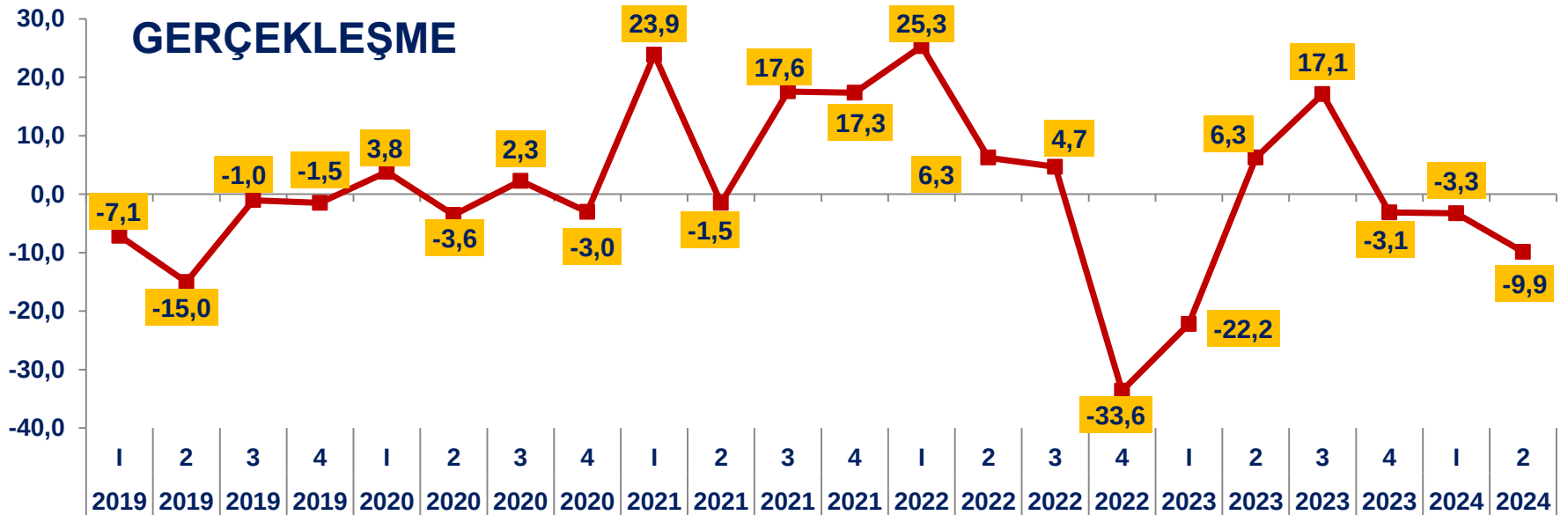

ÇEYREKLER İTİBARIYLA İSTİHDAM BEKLENTİ&GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

GERÇEKLEŞME

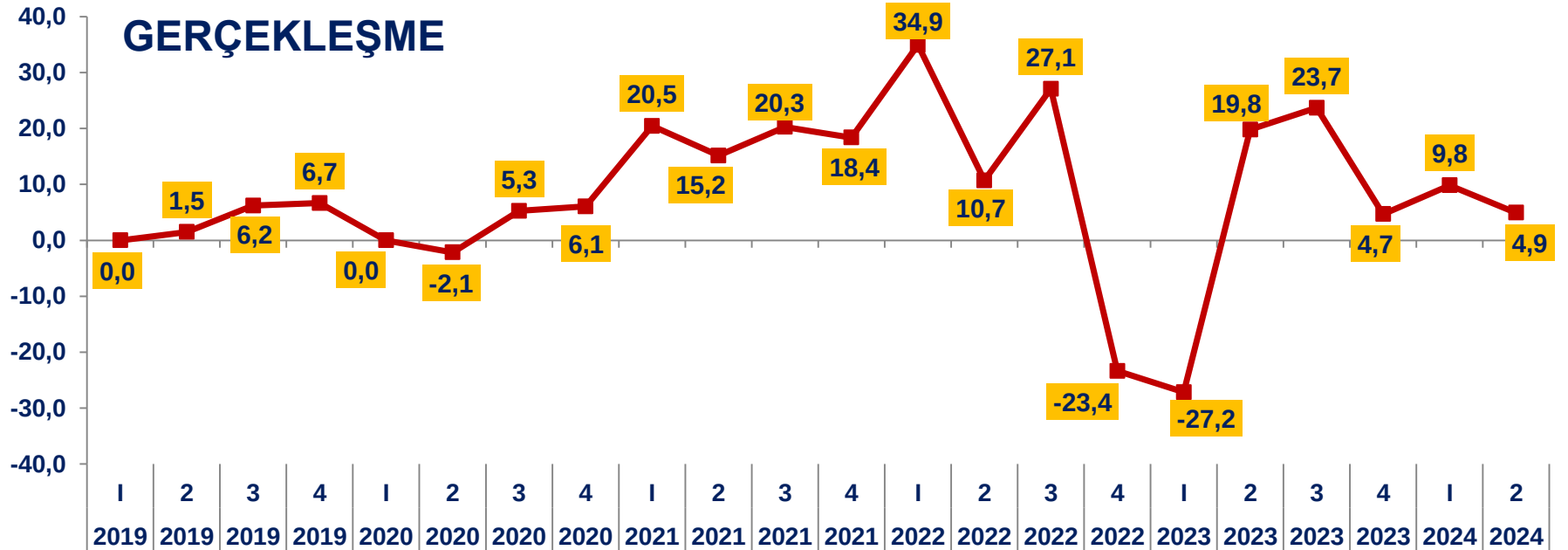

ÇEYREKLER İTİBARIYLA SABİT YATIRIMLAR BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

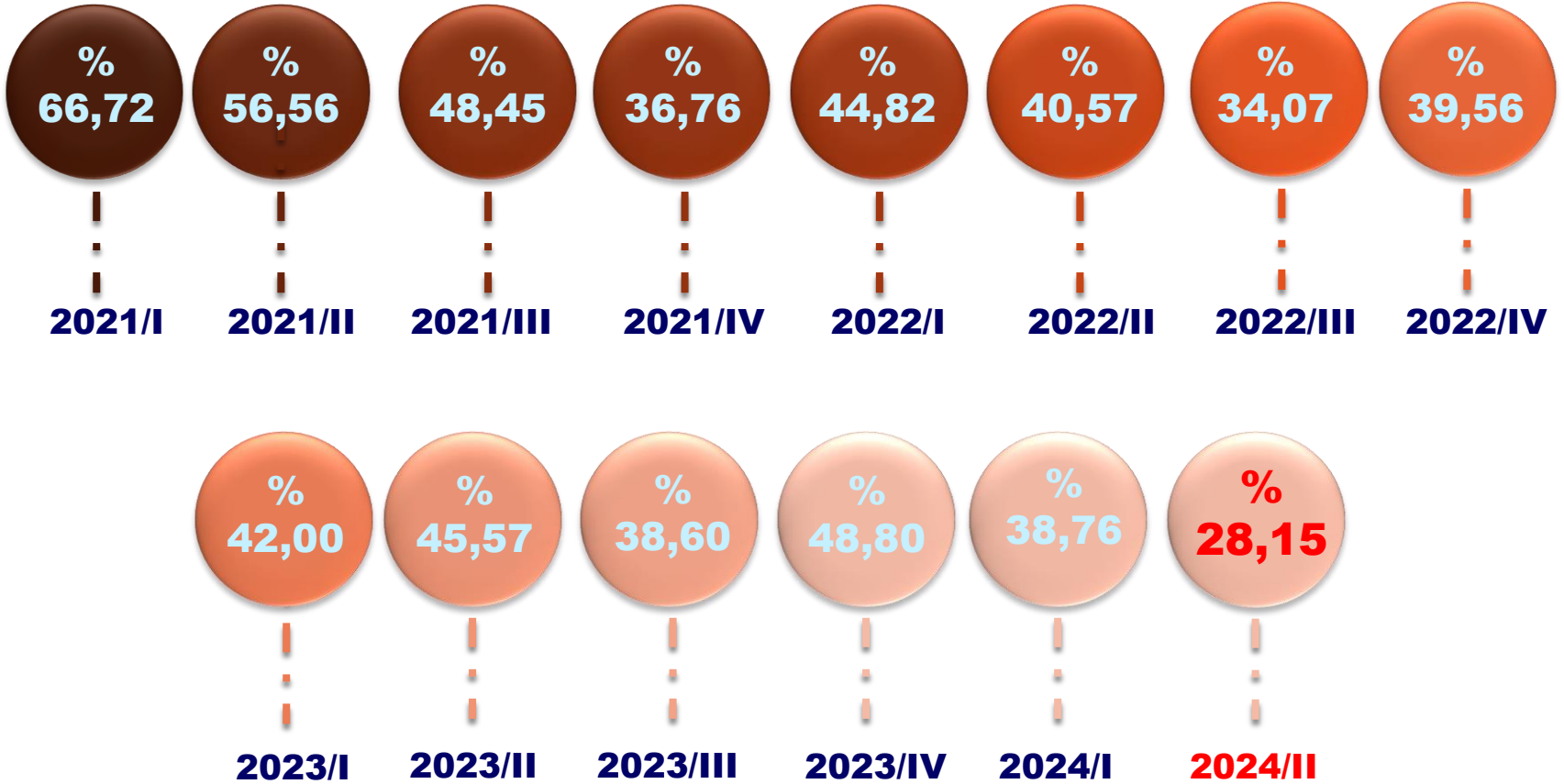

GERÇEKLEŞME

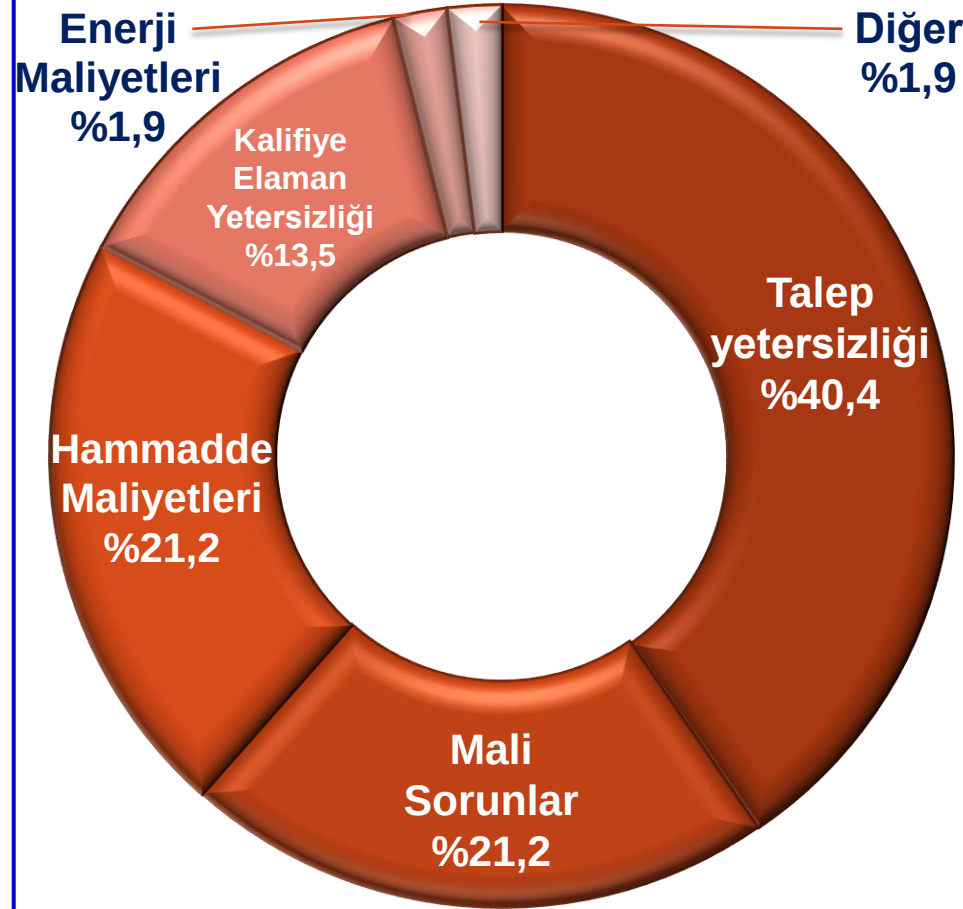
FASON ÜRETİM PAYI (%)

2024 yılı ikinci çeyrekte fason üretim oranı %28,2 olarak gerçekleşmiştir.

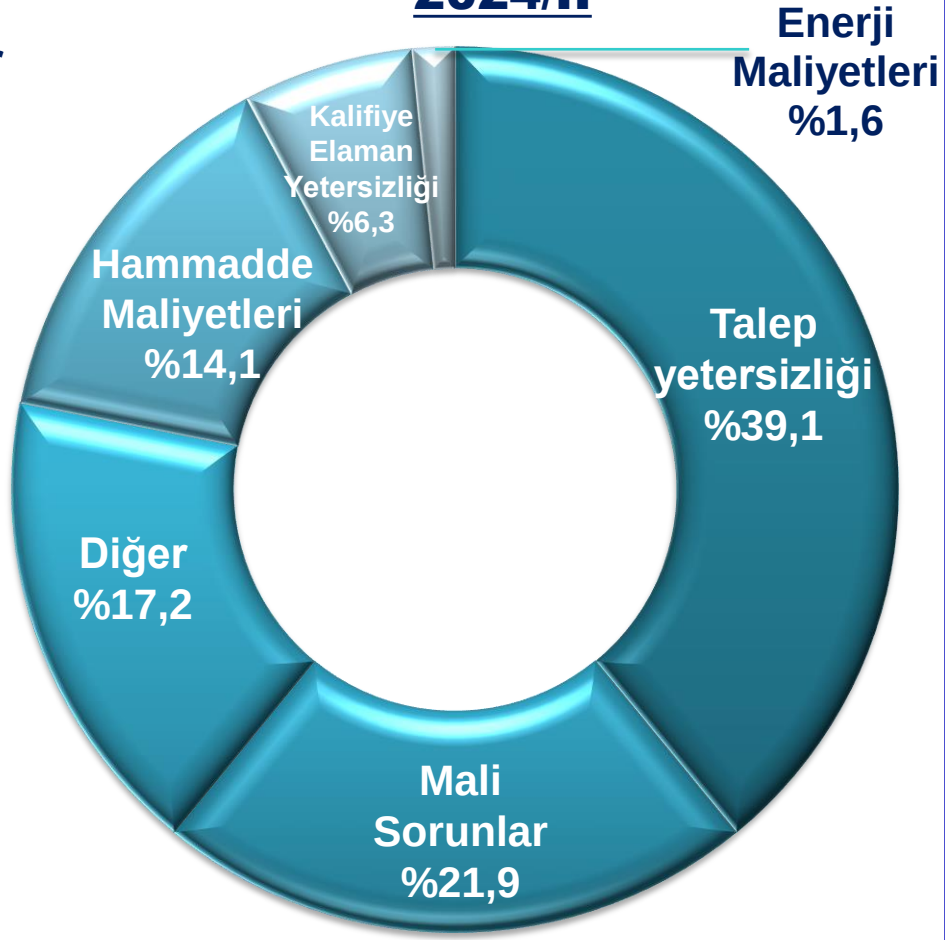

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2024/I

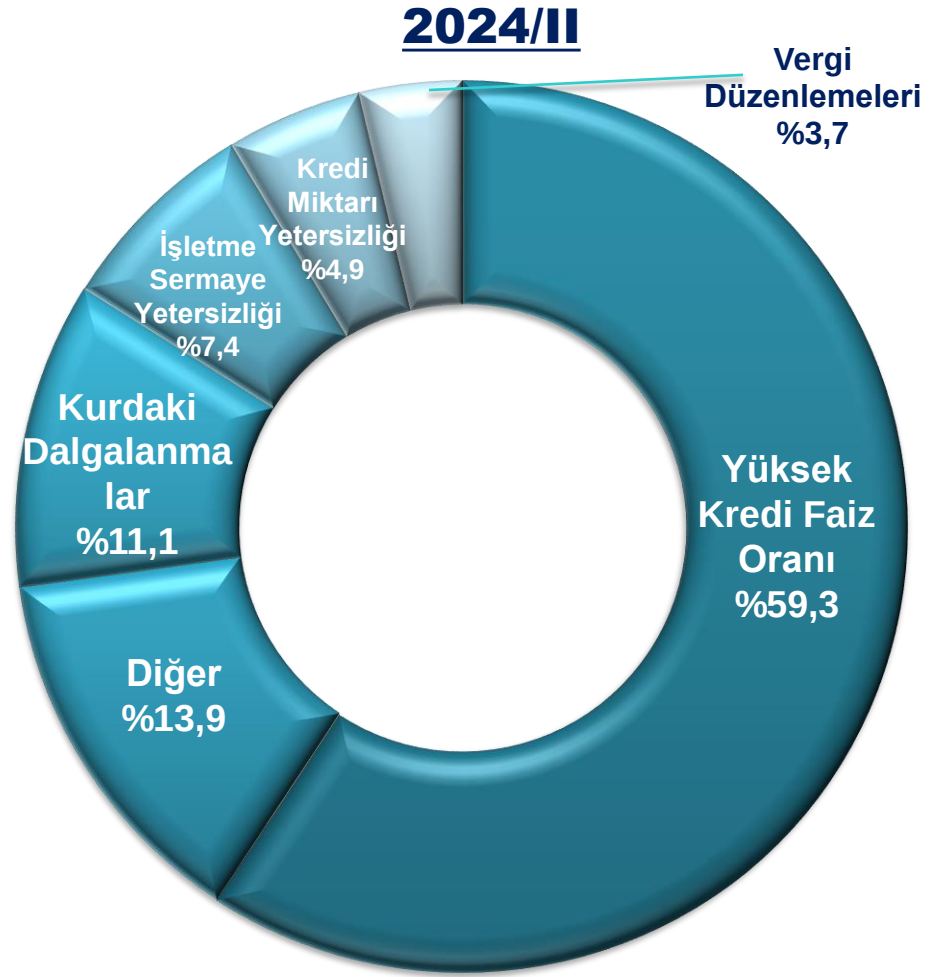
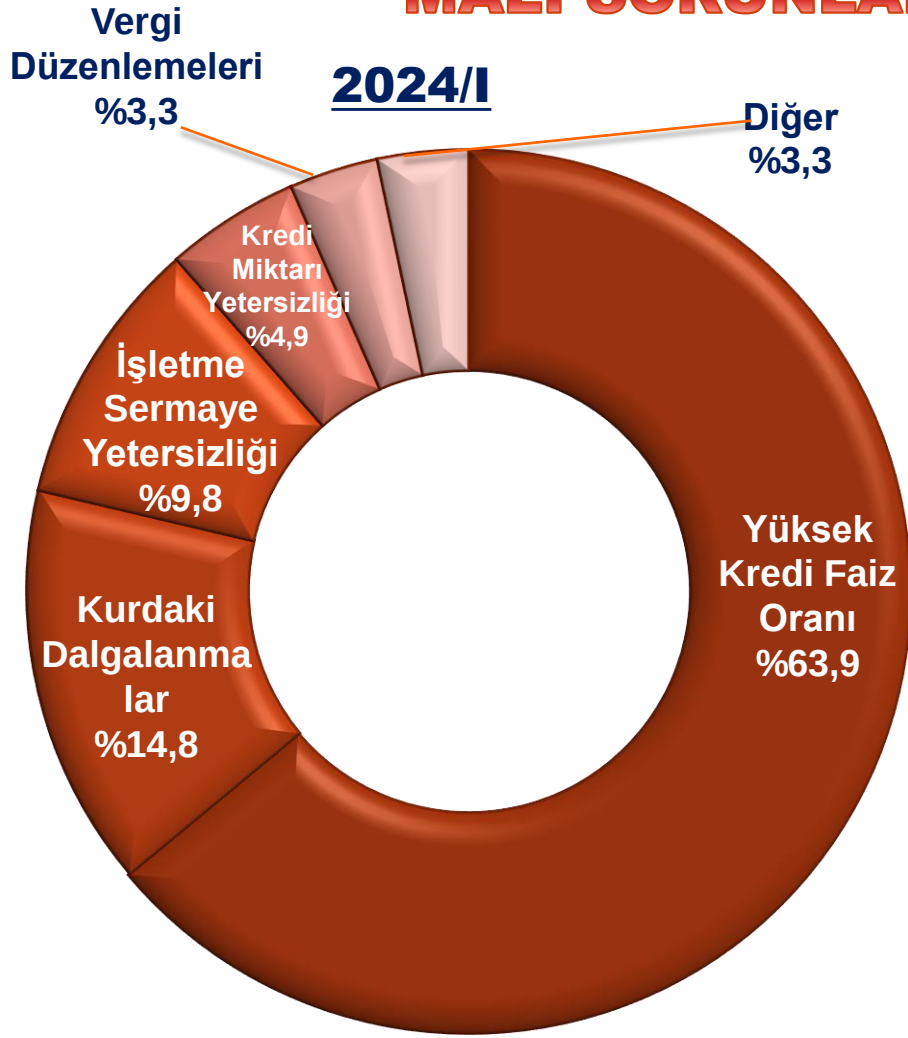

2024/II

2024 yılının ikinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%39,1**'i **talep yetersizliğini** atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada **%21,9** ile **mali sorunlar** ve üçüncü sırada **%17,2 diğer sorunlar** yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2024 yılı II. çeyrekte mali sorunların nedenleri;
%59,3 ile ilk sırada **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, ikinci sırada **%13,9** ile **Diğer sorunlar**, üçüncü sırada **%11,1** ile **Kurdaki Dalgalanmalar** gelmektedir.

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

2024/I

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%31

İÇ ve DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%52

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%17

TALEP
YETERSİZLİĞİ
SEBEPLERİ

2024/II

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%38

İÇ ve DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%55

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%8

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde **2024 yılı ikinci çeyrekte** firmaların **%55'i iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

2024/I

YERLİ
HAMMADDE
MALİYETLERİ

%21

YERLİ ve İTHAL
HAMMADDE
MALİYETLERİ

%75

İTHAL HAMMADDE
MALİYETLERİ

%4

HAMMADDE
MALİYETLERİ

2024/II

%28

YERLİ
HAMMADDE
MALİYETLERİ

%63

YERLİ ve İTHAL
HAMMADDE
MALİYETLERİ

%9

İTHAL HAMMADDE
MALİYETLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 4. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde **2024 yılı ikinci çeyrekte** firmaların, **%63**'ü **hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşadığını belirtmiştir.

EK TABLO 1

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2020/YILLIK	14,9	49,5	12,5	5,5	3,8	13,9
2021/I	19,3	43,9	22,8	5,3	1,8	7,0
2021/II	15,1	37,7	24,5	1,9	5,7	15,1
2021/III	10,5	38,6	24,6	8,8	3,5	14,0
2021/IV	19,0	29,1	27,8	10,1	7,6	6,3
2021/YILLIK	16,0	37,3	24,9	6,5	4,7	10,6
2022/I	18,6	35,6	18,6	6,8	6,8	13,6
2022/II	21,8	21,8	26,4	6,9	5,7	16,1
2022/III	16,7	37,5	23,6	9,7	6,9	5,6
2022/IV	10,6	25,8	25,8	12,1	10,6	15,2
2023/I	12,7	44,4	19,0	9,5	9,5	4,8
2023/II	25,0	29,2	26,4	4,2	2,8	12,5
2023/III	14,5	35,5	12,9	8,1	9,7	19,4
2023/IV	7,5	54,7	18,9	1,9	9,4	7,5
2024/I	21,2	40,4	21,2	1,9	13,5	1,9
2024/II	21,9	39,1	14,1	1,6	6,3	17,2

EK TABLO 2

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2020/YILLIK	25,9	10,6	12,9	10,6	27,0	13,2
2021/I	27,3	2,3	10,2	10,2	43,2	6,2
2021/II	31,8	6,1	10,6	9,1	34,8	7,6
2021/III	27,0	2,7	2,7	2,7	58,1	6,8
2021/IV	14,3	7,1	7,1	3,1	62,2	6,1
2021/YILLIK	25,1	4,6	7,7	6,3	49,6	6,7
2022/I	30,1	3,6	3,6	2,4	48,2	12,0
2022/II	25,0	8,0	6,3	3,6	51,8	5,4
2022/III	22,4	15,0	11,2	2,8	41,1	7,5
2022/IV	25,8	11,2	11,2	5,6	30,3	15,7
2023/I	28,4	16,0	11,1	7,4	27,2	9,9
2023/II	28,1	14,6	9,4	6,3	27,1	14,6
2023/III	46,1	9,2	6,6	1,3	27,6	9,2
2023/IV	39,5	1,3	2,6	9,2	25,0	6,6
2024/I	63,9	4,9	9,8	3,3	14,8	3,3
2024/II	59,3	4,9	7,4	3,7	11,1	13,6

EK TABLO 3

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2020/I	35,33
2020/II	50,14
2020/III	46,06
2020/IV	66,89
2021/I	66,72
2021/II	56,56
2021/III	48,45
2021/IV	36,76
2022/I	44,82
2022/II	40,57
2022/III	34,07
2022/IV	39,56
2023/I	42,00
2023/II	45,57
2023/III	38,60
2023/IV	48,80
2024/I	38,76
2024/II	28,15